

Monumentnummer*: 531647

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 29 mei 2015
Kadaster deel/nr 82633/144

Woonplaats* Houten
Gemeente* Houten
Provincie* Utrecht

Locatiennaam Houten
Locatieomschrijving Werk aan de Groeneweg

Kadastrale gemeente* Houten
Sectie* I
Kadastraal object*
Appartement aanduiding
Grondperceel 588

Omschrijving**

Cluster 62. Betonnen brug.

NIEUWE HOLLANDSE WATERLINIE

Inleiding

BETONNEN BRUG uit 1938, als onderdeel van civiele en / of militaire verkeersinfrastructurele werken behorend bij de lineaire en accesverdediging met loopgravenstelsels, (groeps)schuilplaatsen en dergelijke. Een eerdere houten brug over de parallel met de Lek lopende wetering langs de Achterdijk is in 1938 vervangen door deze eenvoudige betonnen brug. De brug maakte verkeer langs de Groeneweg naar de (te bouwen) groepsschuilplaatsen en kazematten ten oosten hiervan mogelijk, zonder dat dit van verre waarneembaar was. Het ophalen of verwijderen / vernietigen van bruggen is sinds de oudheid een probaat middel om indringers te weren. Niet alleen werd zo de doorgang of overtocht over een waterloop, een droge of een natte gracht of een terreindiepte belemmerd of vertraagd, maar ook moest een aanvaller zelf zorgen voor middelen om de barrière eventueel zelf te nemen. Houten bruggen waren relatief snel te vernietigen, desnoods door ze in brand te steken. Stenen en betonnen bruggen vergden een grotere en meer tijdrovende ingreep, al kon een springlading soms snel het gewenste effect sorteren. Met de komst van ijzeren bruggen - in de loop van de 19de eeuw op grote schaal toegepast in vele verschillende varianten - bleef de tweede mogelijkheid bestaan, maar

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

verdween de eerste. Het opblazen van bruggen was kapitaalvernietiging en gebeurde alleen in uiterste noodzaak. Een manier waarop ijzeren bruggen afgesloten konden worden was die van het uitnemen of ontoegankelijk maken van (kleine) delen ervan. De brug, die tamelijk recent van een nieuwe cementpleisterlaag is voorzien, vervult tot op heden een civiele functie.

Omschrijving

BETONNEN BRUG, in 1938 aan het noordelijk einde van het de Groeneweg over de wetering langs de Achterdijk tot stand gebracht en uitgevoerd als (gewapend) betonnen plaatbrug. De vlakke, op wegniveau gebouwde brug is circa 3 m lang en circa 4 m breed. Op de beide massief betonnen, ongeveer 50 cm hoge en door steunbeertjes gestutte balustraden is aan de buitenzijden in reliëf aangebracht het jaartal 1938.

Waardering

De BETONNEN BRUG in het Werk aan de Groeneweg is van algemeen belang vanwege:

* Cultuurhistorische waarden als onderdeel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie zoals deze is ontworpen door C.R.T. Kraijenhoff en in eerste aanleg vanaf 1815 door hem, Jan Blanken en majoor-ingenieur Willem Offerhaus is gerealiseerd en daarna door anderen gedurende ongeveer 125 jaar is versterkt en verbeterd.

* Architectuurhistorische waarden in het bijzonder als uiting van de militair-strategische bouwkunde, die gebaseerd is op en ontstond als uitvloeisel van: a. het systeem van inundatie en accesverdediging (20ste eeuw), b. de wedloop met de zich versterkende offensieve middelen (20ste eeuw), c. het systeem van 'levende' veldversterking in de diepte (20ste eeuw).

Het betreft hier een onderdeel uit 1938, namelijk een aan de militair-strategische bouwkunde gerelateerde uiting van de historische waterbouwkunde, namelijk een vaste brug voor civiele en militaire doeleinden.

* Ensemblewaarde en situationele waarden als onderdeel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Tevens vanwege de functionele en fysieke samenhang met de overige onderdelen van het complex.

* Het onderdeel is representatief (karakteristiek) omdat het een goed voorbeeld is van toepassing van dit type brug in een gecombineerde militaire en civiele situatie.

* Het onderdeel is tamelijk gaaf bewaard omdat het in essentie onveranderd en in functie is gebleven.

Hoofdcategorie

Verdedigingswerken en militaire gebouwen

Subcategorie

Fort, vesting en -onderdelen

Functie

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument